

STRATÉGIAI TERV 2015–2020

FEJÉR GYÖRGY VÁROSI KÖNYVTÁR

1. Bevezetés

A könyvtár az információs és tudástársadalom alapintézménye. Napjaink robbanásszerű technológiai változásai, az internet egyre szélesebb körű térhódítása, az új gazdasági és társadalmi szükségletek egy új könyvtárkép kialakulásához vezettek. A hagyományos dokumentumtípusok mellett fokozatosan előtérbe kerülnek az elektronikus dokumentumok, megváltoznak az információkereső technikák és szokások is. A kultúra iránt fogékony emberek, így a könyvtárak használói is, szélesebb spektrumú szolgáltatási kínálatot várnak el a terület képviselőitől. Olyan közösségi térként gondolnak ezen intézményekre ahol a tanulás, informálódás mellett szórakozhatnak, találkozhatnak egymással, meghallgatják és segítik őket mindennapos ügyeik intézésében.

A keszthelyi Fejér György Városi Könyvtár a 2010–2014. közötti időszakban felkészült arra, hogy szembenézzen az új kihívásokkal (1. sz. melléklet: a könyvtár 2010–2014. között megvalósult pályázata). Az intézmény eddig is kiemelten fontos szerepet töltött be a város és a térség kulturális életében, ezt a szerepet az elkövetkező öt évben is meg szeretné tartani, erősíteni. Az elkövetkező öt év kulcsfontosságú tevékenységeinek kijelölésekor figyelembe kell venni a könyvtár külső és belső környezetét, működését, felhasználóit, valamint azokat a hatásokat, amelyek a könyvtárat érintik.

A 2015-től 2020-ig tartó időszak tervezése során számba kell venni a könyvtár jelenlegi humán erőforrás kapacitását, dokumentumállományát, valamint infrastruktúráját, mely a legfontosabb alapja a célok kitűzésének és elérésének. Figyelembe kell venni az európai és magyarországi könyvtári trendeket, a minőségirányítási és stratégiai célokat, a gazdasági és kulturális válságot. A tervezés során nagy hangsúlyt kell fektetni a felhasználók változó igényeire és a külső kapcsolatok erősítésére. Intézményi feladat: biztosítani kell az információ elérésének teljes szabadságát mindenki számára.

2. A keszthelyi Fejér György Városi Könyvtár helyzete

Keszthely kulturális életének központja 1953 óta a városi könyvtár. 1998-ban a felnőtt részleg egy új, városközponti elhelyezkedésű épületbe költözött, mely a könyvtári feladatellátás céljainak megvalósítására alkalmas. Mivel Keszthely iskolaváros, számos alap- és középfokú intézménnyel, valamint egyetemmel rendelkezik, ezért a könyvtár munkájában kiemelt fontosságú a változatos igények kielégítése. Olvasóközönsége rendkívül differenciált: a kisgyermektől a nyugdíjas korig minden korosztályt és társadalmi réteget kiszolgál.

A könyvtár munkájának elismeréseként 2003-ban „Keszthely városért” kitüntetést kapott, majd 2006-ban elnyerte „**Az év könyvtára**” megtisztelő címet. Az intézmény – fenntartójának köszönhetően – méltó módon modern, barátságos környezetben várja látogatóit.

A gyermekkönyvtár külön épületben, a könyvtári funkcióknak (akadálymentesítés) nem megfelelő környezetben működik, azonban ezt ellensúlyozva rendkívül színes szolgáltatásokat kínál a gyerekek számára. A probléma megoldása az anyakönyvtárral való egyesülés lenne.

Az intézmény fenntartója, Keszthely Város Önkormányzata, saját bevételei és különböző pályázati lehetőségek kihasználásával igyekszik biztosítani a könyvtár megfelelő működését.

A könyvtár dolgozóinak száma 2011. március 1-től drasztikusan lecsökkent: 8 fő teljes munkaidőben 3 fő pedig 6 órában látja el feladatait. Hivatásuk iránt érzett elkötelezettségük példaértékű. Nem szakmai, de kétségtelenül nagy segítség az egyéb feladatok ellátásában a közfoglalkoztatott/kulturális közfoglalkoztatott rendszerben dolgozók, illetve az önkéntesek és az iskolai közösségi szolgálat keretében hozzánk érkező diákok könyvtári alkalmazása.

A könyvtár technikai felszereltsége országos viszonylatban is megállja a helyét: megfelelő infrastruktúrával, széles sávú, mikrohullámú internettel rendelkezik. Az állomány szakszerűen gyarapított, kiválóan gondozott, retrospektív konverziója a TextLib Integrált Könyvtári Rendszer segítségével 99,5 %-ban megtörtént.

A könyvtár honlapja – naprakész, közérthető, egyszerűen áttekinthető, felhasználóbarát, mobil eszközök használatához is optimalizált – uniós pályázatok keretében került fejlesztésre. Közvetlenül elérhető innen a modern struktúrájú online katalógus, annak akadálymentesített, illetve német és angol nyelvű változata, valamint egy olvasói állapot lekérdező pont is. 24 órás online szolgáltatásaink keretében használóink előjegyezhetnek, foglalhatnak dokumentumokat, illetve meghosszabbíthatják kölcsönzéseiket, valamint értekezhetnek (chat) a szolgálatban lévő könyvtárossal.

A rendezvények fontos részét képezik a könyvtár kulturális küldetésének. A havonta tartott sokszínű programok lehetővé teszik az intézmény és használói közötti speciális, személyes találkozást. A programok rendkívül változatosak, de mindig hűek a könyvtár alapvető koncepcióihoz: író-olvasótalálkozók, könyvbemutatók, előadások, beszélgetések, koncertek, kiállítások, vetélkedők, szavalóversenyek.

2013 óta a települési ellátást új formában, a KSZR (Könyvtári Szolgáltató Rendszer) keretein belül, a Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár anyagi és szakmai irányítása mellett, állami normatíva segítségével végezzük. Ez az önként vállalt tevékenység fontos könyvtárszakmai feladat, mely által az intézmény a térségben vezető szerepet tölt be. 2013-ban 31, 2015-től 39 térségi településen látjuk el ezt a feladatot: dokumentumok és folyóiratok beszerzése, használó-képzés, alapfokú könyvtáros képzés, eszközbeszerzés, valamint kulturális és egyéb települési igényeknek megfelelő rendezvények

szervezésének formájában. Folyamatos feladatunk, hogy a szolgáltató helyek könyvtári állományainak feldolgozását követően mindenhol elindítsuk az elektronikus kölcsönzést.

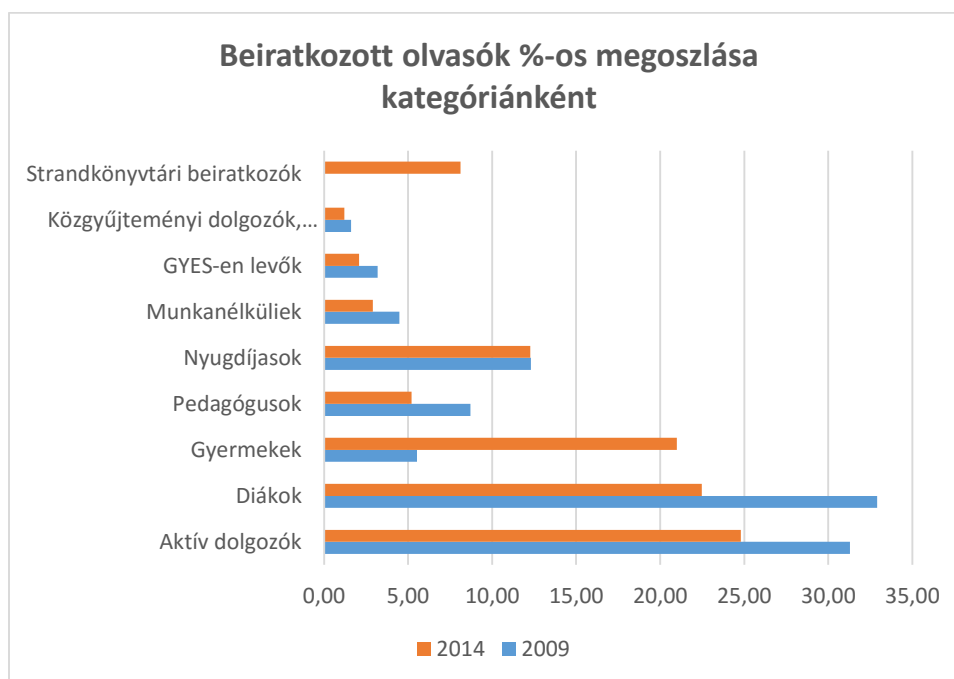
2014-től Vonyarcvashegy nyilvános könyvtárának állománya teljes körűen feldolgozásra került a városi könyvtár TextLib adatbázisában és elindult az elektronikus kölcsönzés, melyet munkatársaink szakmai koordinálása segít.

A könyvtárszakmai együttműködés Zala megyében példaértékű, mely a KSZR szolgáltatás keretében, illetve az Európai Unió konzorciumi pályázatokban is megmutatkozik. A közös gondolkodás megkönnyíti a mindennapi munkát és a jövőbeli kihívásokra való felkészülést.

2.1. A könyvtár legfontosabb adatai

A könyvtár használói

A keszthelyi Fejér György Városi Könyvtár olvasóközönsége igen sokrétű, mind korosztály, mind társadalmi rétegek nézőpontjából. A 2014-es statisztikai kimutatás szerint a következő csoportok képviselik magukat: Aktív dolgozók (24,79%); Diákok (22,48%); Gyermekek (20,98%); Pedagógusok (5,20%); Nyugdíjasok (12,26%); Munkanélküliek (2,90%); GYES-en levők (2,08%); Közgyűjteményi dolgozók, rokkantnyugdíjasok: (1,20%); Strandkönyvtári beiratkozók (8,11%).

Ha összevetjük a 2009-es és 2014-es év beiratkozott olvasóinak számát kategóriák szerint láthatjuk, hogy bizonyos kategóriákban (diákok, aktív dolgozók, pedagógusok) jelentős visszaesés tapasztalható. A nyugdíjasok aránya nem változott, míg a gyermekek (a még nem iskoláskorúak) aránya jelentősen megnőtt. Felmerül a kérdés, hogy a kisgyermekek számának változása az intézmény Európai Unió (TÁMOP) pályázati projektjének jótékony hatása-e? Hiszen ebben 6 keszthelyi és a gyenesdiási óvodával kötött együttműködési megállapodás alapján könyvtári témnapokat tartottunk a gyermekkönyvtárban e korosztály számára. Esetleg az immár aktív dolgozó szülők élnek így az ingyenes kölcsönzés lehetőségével.

Szolgáltatások

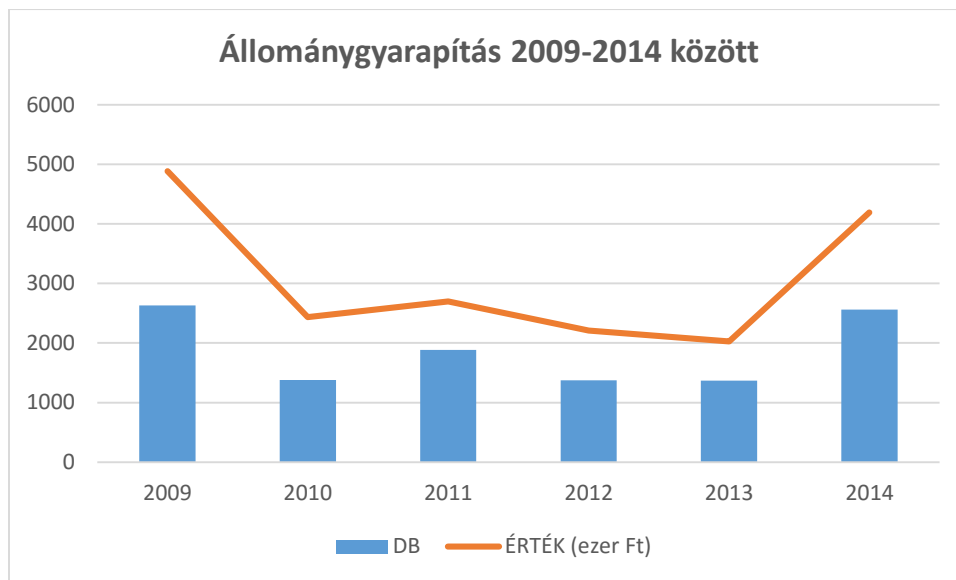
A szolgáltatások megegyeznek a városi közkönyvtárak általános szolgáltatásaival. Ezek a következők:

- Információszerzés
- Helyben használat, folyóirat olvasás
- Általános és szakirodalmi tájékoztatás
- Kölcsönzés (könyv, videokazetta, DVD, audio CD, bakelit lemez)
- Hosszabbítás
- Előjegyzés
- Irodalomkutatás, bibliográfiakészítés
- Könyvtárközi kölcsönzés
- Házhozszállítás
- Fénymásolás (könyvtári dokumentumokból)
- Számítógép használat
- Wi-Fi használat
- Nyomtatás
- Szkennelés

A használók a tapasztalatok alapján elégedettek ezekkel a szolgáltatásokkal, de szükségesszerűvé vált ismét megkérdezni a véleményüket a minőségükről, illetve lehetséges új szolgáltatások bevezetéséről (pl. foglalás). Még mindig a dokumentumok helyben használata és kölcsönzése a két legnépszerűbb szolgáltatás.

Gyűjtemények

A keszhelyi Városi Könyvtár általános gyűjtőkörű közkönyvtár. Gyűjtőköre ennek megfelelő. A dokumentum beszerzési keret évről-évre változik. 2012-ben teljes körű állományellenőrzés történt, mely során közel 12 ezer elhasználódott vagy elavult kötet selejtezése történt meg.

A fenti ábra is jól szemlélteti a gyarapítás mennyiségének és értékének változatosságát. Sajnos a 2009-es 4 884 ezer Ft-os magas értéket még 2014-ben sem sikerült elérni.

Megemlítenéd még a helyismereti gyűjtemény folyamatos fejlesztése, feltárása, valamint az intézmény digitalizációs tevékenysége. A könyvtár együttműködési megállapodás keretében 2014-től részt vesz a Magyar Nemzeti Digitális Archívum és Filmintézet Országos Kulturális Digitalizációs Közfoglalkoztatási Programjában. A program keretében a Keszthelyi Hírlap 1890. november 30. – 1938. december 11. közötti lapszámait kerülnek feldolgozásra és feltöltésre a MaNDA adatbázisába, ezt követően pedig az Európai Unió digitális könyvtárába az Europeanaba.

2.2 Elemzések

PEST elemzés

Politikai tényezők (P)

TÉNYEZŐK	VÁLTOZÁSOK	HATÁSUK
A politika más prioritásokat helyez előtérbe	A kulturális terület háttérbe szorulása. Kevesebb Unió-s pályázati lehetőség.	A könyvtár saját költségvetéséből az új fejlesztéseket nehezen gazdálkodik ki. A gyermekkönyvtár új épületbe költözése továbbra sem oldható meg.
Normatív állami támogatások mértéke	Stagnál. A „kulturális normatíva” mértéke nem követi az árak emelkedését.	Az önkormányzatnak nagyobb szerepet kell vállalnia az intézmény fenntartásában. A szükséges fejlesztések megvalósulása nehézségekbe ütközik.

Gazdasági tényezők (E)

TÉNYEZŐK	VÁLTOZÁSOK	HATÁSUK
Magyarország gazdasági helyzete	A gazdasági válságból való kilábalás időszaka.	Ha Magyarország javuló gazdasági helyzete már a középosztályra és az alsó rétegek életszínvonalára is pozitív hatással lesznek, akkor a kultúra, így a könyvtárak iránti igény is megnövekszik.
Munkanélküliség	A munkanélküliségi ráta a 2010-es 11,2%-ról 2011 és 2014 között előbb 10,9%, 10,4%, 9,1% majd 7,1%-ra csökkent. Nőtt a közfoglalkoztatásban dolgozók köre.	A közfoglalkoztatás nem oldja meg a munkanélküliség problémáját, csak elfedi, mert a közfoglalkoztatottak bére nagyon alacsony. Nem teszi lehetővé számukra, hogy a fiziológiai szükségletek szintjéről el tudjanak mozdulni az önmegvalósítás felé. Így egyre kevesebb az esély arra, hogy a kulturális élet aktív „használóivá” váljanak.
Fiatalkönyvtárosok hiánya	Egyre kevesebb a nappali rendszerű könyvtáros képzésre jelentkezők száma. Úgy tűnik ezt a szakmát pénzügyileg „nem éri meg” választani.	Az elkövetkező években sok jelenleg dolgozó képzett könyvtáros éri el a nyugdíjkorhatárt, a szakma így a friss, képzett munkaerő hiányával fog szembesülni.
Támogatók, mecénások hiánya	Sok civil szervezet és közintézmény igényli a támogatást (oktatás, egészségügy, környezetvédelem stb.).	A kulturális terület támogatása háttérbe szorult.

Társadalmi tényezők (S)

TÉNYEZŐK	VÁLTOZÁSOK	HATÁSUK
Társadalmi mobilitás	Az EU teljes területén, kevés korlátozás mellett lehet munkát vállalni, melyet a hazai gazdasági helyzet is erősít, nagyobb a társadalmi mobilitás.	Az aktív korú, képzett munkaerő külföldön keresi a megélhetés lehetőségét hátrányosan befolyásolhatja a könyvtár használói körének alakulását.
Demográfiai helyzet alakulása	Csökken a születések száma, előregedik a társadalom.	Csökken ugyan a fiatalok és aktív korúak könyvtárhasználata, de nagyobb számban vonhatók be az idősebb korosztály képviselői.
Jövedelem-eloszlás	A felső társadalmi rétegek megerősödése, a középosztály gyengülése, a szegényebb rétegek kiszélesedése.	A felső társadalmi osztályhoz tartozók nem befolyásolják jelentősen a szervezet életét (ritkán vállalnak mecénás szerepet, nagy részük nem könyvtárlátogató). A középosztály, az értelmiség továbbiakban is a szervezet biztos használói alapját adja. A középosztályból a leszakadókhoz átkerült emberek igénye, és szűkülő lehetőségei befolyásolhatják a szervezet használóinak számát. Már nem tudják önállóan megteremteni a saját és gyermekeik képzéséhez, szórakozásához szükséges anyagi javakat, így jobban rákényszerülhetnek a könyvtár nyújtotta szolgáltatásokra. A szegényebb rétegekből való felemelkedés lehetősége: a képzettség megszerzése, majd a munkavállalás. A felnőttképzés révén egyre inkább aktív szerepet vállalnak a könyvtárak e folyamat elősegítésében.

Technológiai tényezők (T)

TÉNYEZŐK	VÁLTOZÁSOK	HATÁSUK
Technológiai fejlődés	A technikai eszközök folyamatos, gyors fejlődése.	A könyvtár – forráshiány miatt – nem tud lépést tartani ezzel a fejlődéssel. A fiatalabb korosztályok megszólítása és a szolgáltatások minőségének megtartása ezért nehezebb.
Használói igények változása	Részben a technikai fejlődést követi. A társadalom leszakadó rétegei nehezen	A könyvtárnak fel kell készülni a két, egymástól egyre jobban eltávolodó potenciális használói réteg

	tudják, vagy nem szeretnék igénybe venni a könyvtár által nyújtott szolgáltatásokat.	megszóllítására, kiszolgálására.
Digitalizálás – DRM	A technikai fejlődés által hozott új típusú dokumentumok megjelenése, a kölcsönzési mód változása.	A könyvtár jogi és technikai (nincs adoptálható magyar könyvtári DRM-rendszer) értelemben még nincs felkészülve az e-dokumentumok kölcsönzésére.

A PEST elemzés rávilágít azokra a külső környezeti hatásokra, amik a könyvtár létezését határozzák meg. Az intézmény ezeken nem változtathat, de az esetleges pozitív jelenségeket, intézkedéseket teljes mértékben kihasználhatja.

SWOT elemzés

Erősségek (S)

- A város kulturális életében betöltött vezető szerep
- A könyvtár központi elhelyezkedése, könnyű elérhetősége
- Központi szerepvállalás a térségben (hatékony működés: több település ellátása, kisebb munkavállalói létszámmal)
- Turisztikai szerepvállalás: Simándy emlékszoba, Strandkönyvtár stb.
- Környezettudatos működés
- Feltárt elektronikus katalógus
- Megfelelő technikai ellátottság (stabil, gyors internet a felnőtt könyvtárban, megfelelő eszközök)
- Magasan képzett, az új lehetőségekre nyitott, elhivatott kollégák
- NAVA elérhetőség
- EU információs pont
- Honlap (többnyelvű, akadálymentesen elérhető, mobil eszközökre is optimalizált)
- 24 órában elérhető szolgáltatások mennyisége és színvonala
- Az igényeknek megfelelő gyűjtemény
- Elérhetőség a sérültek, hátrányos helyzetűek számára is
- Kitűnő kapcsolat az oktatási és kulturális intézményekkel, civil és szakmai szervezetekkel
- A gyermekkönyvtár növekvő olvasói tábora: sokszínű, érdekes foglalkozások óvodásoknak és iskolásoknak
- Barátságos belső tér, aktuális díszítésekkel
- Erős média és marketing tevékenység
- Rendezvények
- Könyvkiadás (helyismereti tárgyú)
- Sikeres pályázatok

Gyengeségek (W)

- A gyermekkönyvtár elhelyezése
- A gyermekkönyvtár nem akadálymentes
- A gyermekkönyvtár internet elérése nem stabil
- Az informatikai és zenei részleg galérián való elhelyezkedése a lift hiány miatt
- Csökken a felnőtt olvasók száma
- Kevés a pénz a beszerzésre
- A kollégák nem beszélnek idegen nyelveket
- Nincs tanulásra alkalmas, elkülönített tér

- Technikai eszközök folyamatos fejlesztésére, cseréjére nincs elkülönített forrás a költségvetésben (csak pályázati finanszírozás)
- A teljes klimatizálás hiánya

Lehetőségek (O)

- Pályázatok
- Támogatók
- Alapítvány
- Digitalizálás
- Minőségbiztosítás bevezetése
- Új célcsoportok
- MANDA-pont
- e-dokumentumok kölcsönzése
- Kollégák képzése (nyelvi képzés, új technológiák megismerése)
- Magasabb technikai színvonal elérése

Veszélyek (T)

- A finanszírozás nem inflációkövető
- A fenntartói költségvetés csökkentése
- Az állomány elhasználódása
- A felhasználók létszámának csökkenése
- Létszámcsökkentés a dolgozók körében
- Nagyobb munkavállalói leterheltség
- Gazdasági válság esetén elsősorban a kulturális területtől vonnak el forrásokat

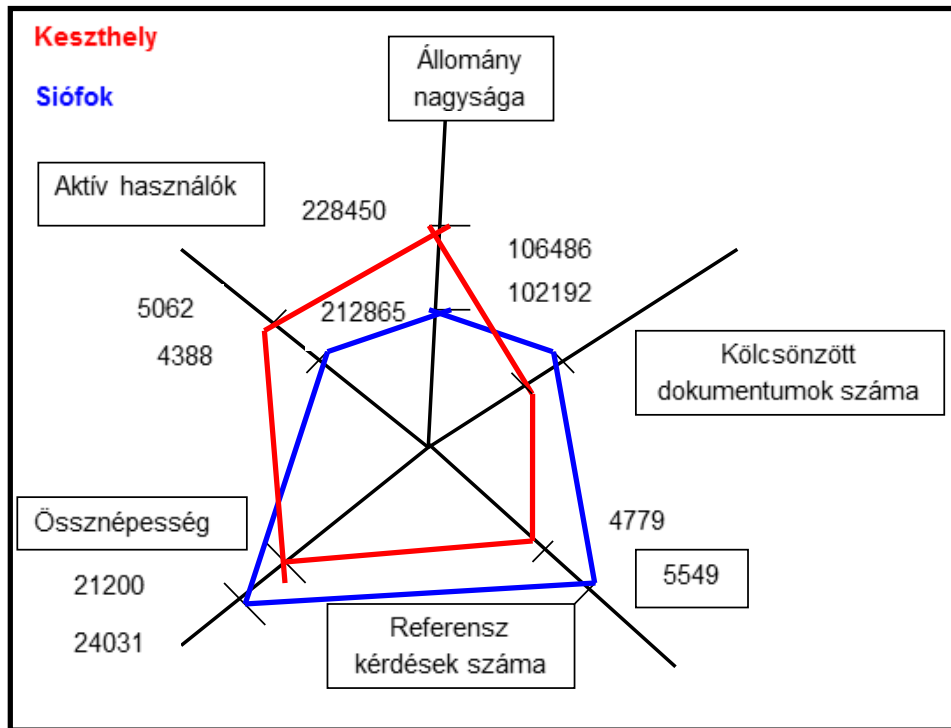
A SWOT analízis legfontosabb pontjai megfelelő kiindulópontja lehetnek a stratégiai terv kulcsfontosságú területeinek meghatározásában. Ezen területek határozzák meg a későbbi feladatokat, amire a könyvtár nagy hangsúlyt fektet majd az ötéves periódus alatt.

Benchmarking

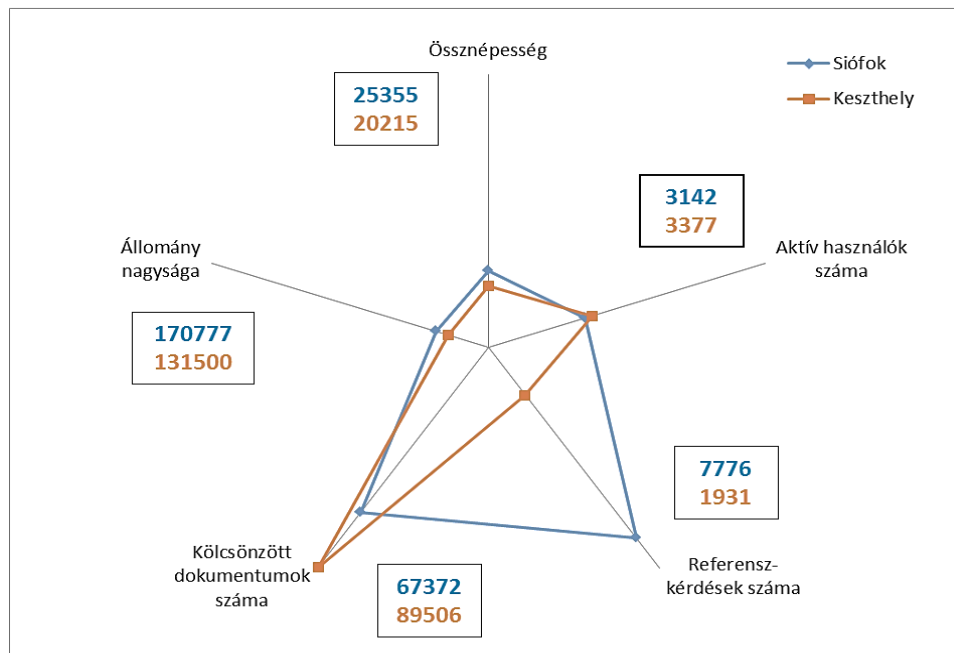
A Benchmarking piacelemzési módszerrel jól kimutatható a keszthelyi könyvtár helyzete abból a szempontból, hogy milyen pozitív, illetve negatív vetületekben tér el a hasonló jellegű, konkurens intézményektől. Ebben a példában a siófoki Kálmán Imre Kulturális Központ Könyvtárával történő összehasonlítás jó támpontokat ad a problémás területek felismerésére, a kulcsfontosságú területek

feltérképezésére. Az öt összehasonlítási pont a keszthelyi, valamint a siófoki könyvtár öt hangsúlyos tulajdonsága.

2010-es statisztikai adatok alapján

2014-es statisztikai adatok alapján

Az ábra jól mutatja, hogy Siófok nagyobb össznépeséggel rendelkezik, könyvtára csupán két vizsgált kérdésben rendelkezik jobb adatokkal a keszthelyi könyvtárnál, az állomány nagysága és a referenzkérdések száma múlja felül a keszthelyi könyvtár adatait. Ebből is látszik, hogy a keszthelyi könyvtár hazai viszonylatban, a városi könyvtárak tekintetében jól megállja a helyét. Több, hasonló könyvtár adatait vizsgálva a referenzkérdések számát tekintve megállapítható, hogy a keszthelyi könyvtár adatai alacsonyak. További vizsgálat szükséges ahhoz, hogy kiderüljön: valóban ilyen alacsony ez a statisztikai adat, vagy az adatgyűjtés során téves értelmezés következtében tér el ennyire a többi könyvtárétól.

3. A könyvtár jövőképe a küldetésnyilatkozat és az elemzések eredményei tükrében

KÜLDETÉSNYILATKOZAT

A keszthelyi Fejér György Városi Könyvtár küldetésnyilatkozata *a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény* rendelkezéseinek figyelembevételével készült.

A városi könyvtár általános gyűjtőkörű, nyilvános közkönyvtár, az információs esélyegyenlőség és a demokrácia helye.

Feladata, hogy

- Bárki számára szabadon, korlátozás nélkül hozzáférést biztosítson a kulturális javak megismeréséhez és a műveltség gyarapításához,
- Lehetőséget kínáljon a szabadidő hasznos eltöltéséhez,
- Támogassa az életen át tartó tanulást,
- Biztosítsa más könyvtári állományok elérését,
- Közhasznú információs szolgáltatást nyújtson,
- Helyismereti információkat, dokumentumokat gyűjtsön és tegyen hozzáférhetővé,
- Rendezvényeivel hozzájáruljon a város kulturális kínálatának gazdagításához.

Küldetését a Fejér György Városi Könyvtár a folyamatosan gyarapodó dokumentumállományával, a használók igényeinek megfelelő szolgáltatásaival, technikai felszereltségével, valamint munkatársainak magas szintű szakmai felkészültségével valósítja meg.

A keszthelyi Fejér György Városi Könyvtár jövőképe a legfontosabb elemzések (lásd fentebb) és a küldetésnyilatkozat alapján körvonalazódott.

A 2015–2020 közötti időszakban teljesítendő feladatok két fő részre oszthatóak: egy részt követni kell a magyar könyvtárügy általános, minden könyvtárra érvényes szakmai irányvonalait, másrészt tovább kell folytatni a felzárkózást az európai színvonalhoz, trendekhez. A beavatkozást igénylő területekre a SWOT analízis mutat rá, melynek segítségével kijelölhetők a kulcsfontosságú területek.

Az általános jövőkép egy olyan magyar közkönyvtár megteremtése, amely hű fél évszázados tradícióihoz, de magába olvasztja a mai, európai közkönyvtárak legfontosabb erőit is. Képes arra, hogy a demokrácia jegyében mindenkinek megadja az információhoz való hozzáférés jogát, biztosítsa az élethosszig tartó tanulás alapfeltételeit. Legyen a hazai és az egyetemes kultúra elhivatott közvetítője, teremtsen meg az igényes szórakozás alapjait. Állománya a közkönyvtárak gyűjtőköri szabályzata alapján gyarapodjon, párhuzamosan a mindenkori igényeknek megfelelően. Legyen képes a legújabb technika befogadására, alkalmazására, megismertetésére. Segítse Keszthely kulturális életének ápolását, lakosságának teljes körű tájékoztatását, mindezt a város fejlesztési koncepciójával összhangban. Ápolja a kapcsolatot a többi könyvtárral, kulturális, oktatási intézményekkel és a civil szervezetekkel. A könyvtárban dolgozók nyújtsák szakmai tudásuk legjavát, legyenek képesek befogadni az újdonságokat, legyenek nyitottak a folyamatosan változó trendekre. Aknázza ki szociális funkcióit, tartson színvonalas rendezvényeket, fórumokat. Fejlessze a gyermekkönyvtárat, szervezze a térségi ellátást.

A legfontosabb cél azonban, hogy Keszthely és környékének lakossági igényeit magas színvonalon elégítse ki, ahhoz rugalmasan alkalmazkodjon, megteremtse a változás lehetőségét, sőt maga is vegyen részt a lakossági igények formálásában.

3.1. Kulcsfontosságú területek

3.1.1. A gyermekkönyvtár ügye

A gyermekkönyvtár jelenleg a könyvtári funkcióknak alkalmatlan épületben helyezkedik el. A gyermekkönyvtár egy régi bérház első emeletén kapott helyet, az épület állaga nem megfelelő, az akadálymentesítés teljes egészében hiányzik: mozgássérült gyerekek, babakocsival érkező szülőknek fizikai nehézséget okoz a könyvtár használata. Az épületből adódóan fűtési és elhelyezési gondok is megoldásra várnak. A technikai gondok ellenére a gyermekkönyvtár látogatottsága és a beiratkozott olvasók száma – az országos statisztikákat felülmúlva – fokozatosan növekszik. Fontos feladat lenne tehát e probléma megoldása, mely az anyakönyvtárhoz való csatolással, épületbővítéssel valósulhatna meg.

Tevékenységek:

- Elsődleges feladat lenne a gyermekkönyvtár épületének felnőtt könyvtárba való integrálása, ha ez forráshiány miatt nem megoldható, a jelenlegi épület akadálymentesítése és átépítése.

3.1.2. Az olvasótábor szélesítése, olvasóvá nevelés

Sajnálatos tény, hogy egyre kevesebben használják a felnőtt könyvtárat. Speciális probléma a fiatalok elidegenedése, a „növekvő” munkanélküliség. A statisztikák szerint évről évre csökken az új beiratkozók száma is. Ez a probléma országos szinten jelentkezik, és összefüggésben áll a gazdasági és kulturális válsággal. Az internet térhódításával a könyvtár bizonyos szolgáltatásai már kevésbé vonzóak különösen a fiatalok számára. Tehát a könyvtár célja az, hogy újra becsalogassa az érintett csoportokat, újabb célközönséget találjon magának.

Tevékenységek

- Nagyobb hangsúlyt kell fektetni a könyvtár PR és marketing tevékenységére, különös tekintettel a legújabb menedzsment technikákra
- A fiatalok számára a célcsoport igényeinek megfelelő rendezvényeket kell szervezni (koncert, népszerű kortárs írók meghívása), a helyi és környékbeli iskolák még hatékonyabb bevonásával
- Folytatni kell az olvasásnépszerűsítő programok szervezését (író-olvasó találkozók, vetélkedők stb.)
- A közösségi média eszközeinek jobb kihasználása a könyvtár és olvasásnépszerűsítés érdekében
- Igényfelmérések
- Akciós beiratkozás („csomagok”)
- Családbarát programok
- Csatlakozás az országos programsorozatokhoz
- Segítségnyújtás az álláskeresésben, tanfolyamok szervezése
- Nyitvatartási idő optimalizálása az igényeknek megfelelően

3.1.3. Szolgáltatások, elektronikus szolgáltatások, integrált rendszer fejlesztése, online tájékoztatás

A szolgáltatások fejlesztése, a feltárt olvasói igényekhez való igazítása folyamatos feladat ebben a rendkívül gyorsan változó világban.

Tevékenységek:

- Felmért olvasói igények alapján a jelenlegi szolgáltatási rendszer optimalizálása, új szolgáltatások bevezetése
- Az időkorlátozás nélküli, akadálymentes 24 órás könyvtári szolgáltatások bővítése
- Az integrált rendszer korszerűsítése
- A honlap modernizálása
- Tartalomszolgáltatás
- Új, a lakosság információs igényeit kiszolgáló felület létrehozása

3.1.4. Digitalizálás

Napjaink könyvtári trendjeinek még mindig egyik legizgalmasabb színfoltja a digitalizálás. Nemcsak állományvédelmi szempontból nélkülözhetetlen, hanem az elektronikus dokumentumok iránti egyre fokozódó kereslet miatt. Amelyik könyvtár nem ismeri fel a digitalizálás minél sürgetőbb bevezetését, az kimarad a modern könyvtár által nyújtotta lehetőségek nagy részéből. A digitalizálás segít megoldani az állomány védelmének problémáját, mely várhatóan új használói csoportokat eredményez, az interneten történő tartalommegosztással segíti az információ mindenkire és mindenkor való hozzáféréseinek lehetőségét, ezáltal szerepet vállal a hátrányos helyzetben lévő, könyvtárral kevésbé ellátott területek lakosságának felzárkóztatásában, információhoz való ellátásában és nem utolsósorban a forráshiányos finanszírozással küszködő könyvtárak számára költséghatékony alternatívát kínál. Sajnos a digitalizálás bizonyos tekintetben korlátokba ütközik, mivel a szerzői jogok – DRM rendszer hiányában – megakadályozzák a hozzáférhetővé tételt.

Tevékenységek:

- Digitális archívum létrehozásával, a helyismereti tevékenység kiszélesítésével ismertségünket is növelhetjük
- Szükséges technikai feltételek megteremtése
- A dokumentumok szelektálása, prioritási sorrend felállítása (helyismereti-dokumentumok)

- Integrált hálózat létrehozása, amin a dokumentumokat a törvényeknek megfelelően közzé lehet tenni
- Továbbképzés a kollégák számára
- Digitalizálási pályázatokon, projekteken való részvétel
- A honlap felületének átalakítása

3.1.5. Kapcsolat a helyi kulturális és oktatási intézményekkel

Kiemelten fontos terület a kulturális és oktatási intézményekkel való folyamatos kapcsolat, amely hatékonyan segíti a könyvtárhasználati szokások elmélyülését. Mivel a könyvtárak az évek során szinte összeforrtak a kulturális, művelődési tevékenységekkel, ezért elengedhetetlen e területek támogatása. Nemcsak az új felhasználók megszerzésének szempontjából, hanem a könyvtári PR terjesztése miatt is szükséges ez a fajta együttműködés. Mivel Keszthely iskolaváros, hat általános iskolával, öt középiskolával, valamint egy egyetemmel rendelkezik, nem beszélve a számtalan kulturális intézményről, civil szervezetekről. Ez remek „piac” a könyvtár számára. Az országos trendeknek megfelelően folyik a közös munka, ezt bizonyítja néhány projekt (pl. TÁMOP pályázatok), rendezvény is.

Tevékenységek:

- Civil szervezetek támogatása, meglévő kapcsolatok bővítése
- Közös projektek, rendezvények szervezése
- Olvasók toborzása az iskolákból, művelődési központból
- A könyvtár megjelenése, képviselése a szervezetek saját rendezvényein
- A városi rendezvényeken való aktív részvétel

3.1.6. Kollégák felkészültsége, nyelvismerete

A könyvtárosok számára elengedhetetlen az angol nyelv alapos ismerete, valamint egyéb nyelvek legalább alapszintű ismerete. A könyvtár munkatársai nem minden esetben rendelkeznek megfelelő szintű nyelvismerettel, ami nélkülözhetetlen lenne az információkeresési folyamatokban is. A könyvtártudomány szaknyelve az angol, nem beszélve a nagy, nemzetközi, tudományos adatbázisokról, amelyek használata lehetetlenné válik a nyelvismeret hiányában.

Mivel Keszthely turisztikai szempontból kiemelt jelentőségű és főként a német anyanyelvű turisták által látogatott, ezért a német nyelv ismeretére is nagy szükség van: a könyvtárba érkező idegenek legalább alapszintű tájékoztatása turisztikai szempontból is fontos.

Tevékenységek:

- Az oktatási intézményekkel kialakított jó kapcsolat következtében, meg kell szervezni a könyvtárosok nyelvoktatását az iskolák nyelvtanáraival együttműködve
- Szorosabbra kell fűzni a kapcsolatot a keszthelyi Tourinform irodával

3.1.7. Turizmus

Keszthely jelentős turisztikai központ, a Balaton fővárosa, nagyon fontos a könyvtár megjelenése a turisztikai életben is. A városba érkező, többségében német anyanyelvű vendégeknek szüksége van a gyors információszerzésre a környékről, a várossal kapcsolatban. Mivel elengedhetetlen az idegen nyelvek ismerete (lásd előző pont), szükséges a könyvtárosok precíz, gondos felkészülése. A könyvtár szerepet vállalhat a magyar kultúra terjesztésében is, valamint kielégítheti a látogatók szórakozással kapcsolatos igényeit is.

Tevékenységek:

- Német nyelvű, elsősorban szórakoztató irodalom választékának bővítése
- A könyvtárosok idegen nyelv ismeretének fejlesztése
- Turisztikai ismeretek alapfokú elsajátítása
- Közhasznú információk szolgáltatása egy külön iroda keretein belül a nyári szezonban
- Rendezvények szervezése
- Brossúrák, szóróanyagok készítése
- A strandkönyvtár szolgáltatásainak és infrastrukturális helyzetének javítása, további fejlesztése
- Együttműködés a helyi vendéglátó egységekkel, letéti állományok kihelyezése céljából (hotelkönyvtárak megszervezése, nemcsak német nyelven)

3.1.8. Technikai fejlesztés

Bár a keszthelyi Fejér György Városi Könyvtár jelenleg megfelelő technikai infrastruktúrával rendelkezik, kiemelkedő feladata lesz az elkövetkezendő időben, hogy lépést tartson a jövő változásaival és az újdonságokat adaptálja a könyvtárba. A számítástechnikai eszközök ugyanis nagyon gyorsan amortizálódnak és hamar elveszítik naprakészségüket, aktualitásukat. Egy modern közkönyvtár manapság már létezni sem tud az informatika kínálta lehetőségek nélkül, a fiatalokat is leginkább az interneten nyújtandó szolgáltatásokkal tudja becsábítani a könyvtárba, nem is beszélve a

könyvtári munkafolyamatok technikához való kötöttségéről. Tehát a fejlesztés egy alap, ámde kulcsfontosságú feladat a könyvtárak életében. A keszthelyi Fejér György Városi Könyvtárnak az anyagi nehézségek mellett meg kell oldania a terület folyamatos finanszírozásának lehetőségét.

Tevékenységek:

- A géppark folyamatos bővítése, karbantartása
- Anyagi forrásokért vagy eszközökért pályázatok írása
- Folyamatos szakmai és felhasználói képzés
- Az újdonságok adaptálása
- Korszerű, internetes szolgáltatások kidolgozása és népszerűsítése
- A jövő folyamatos szem előtt tartása, innovatív gondolkodás

3.1.9. Környezettudatos működés, környezettudatos nevelés

A könyvtár folyamatosan törekszik arra, hogy minél jobban megfeleljen a környezetvédelmi szempontoknak. Energiatakarékos üzemeltetéssel környezetbarát termékek használatával, az irodai hulladékok szelektív gyűjtésével, az elektromos és elektronikai hulladékok megfelelő kezelésével szolgálja a környezetvédelem céljait. 2010-től Zöld Zala címmel minden évben általános iskolai tanulók részére 2-3 forduló vetélkedőt szervezünk, melynek fő támogatói többek között Zala megyei Közgyűlés, Keszthely Város Önkormányzata, a Bakonyerdő Zrt., illetve TÁMOP pályázat keretében az Európai Unió és a Magyar Állam. 2011-ben az intézmény kiérdemelte a „Kérékpárosbarát munkahely 2011” címet. A fenntartó önkormányzat pályázata (KEOP-4.10.0./A/12) segítségével készül el az intézmény napelemes rendszerének kiépítése.

Tevékenységek:

- Környezettudatos működés egyre bővülő körben
- Környezetvédelmi előadások, programok, családi napok szervezése a nevelési-oktatási intézményekkel közösen, így kapcsolódva a környezettudatos iskolai neveléshez
- A vetélkedő folytatása az általános és középiskolai korosztály minél szélesebb körű bevonásával
- Aktív részvétel országos és városi környezetvédelmi programokban (Te szedd! stb.)
- A meglévő civil kapcsolatok (NABE, Keszthelyi Környezetvédő Egyesület) erősítése, továbbiak létesítése

4. Összegzés

A keszthelyi Fejér György Városi Könyvtár stratégiai terve azért készült el, hogy a következő öt éves periódus a benne foglalt elvek alapján teljen. Amennyiben sikerül az általános jövőkép szerinti működés és a kulcsfontosságú területek feladatainak elkezdése, illetve megoldása, az intézmény európai színvonalú, példaértékű helyet foglalhat el a magyar könyvtári életben. A könyvtár munkatársai minden erejükkel azon dolgoznak, hogy ez minél előbb megvalósuljon, a könyvtár felhasználóinak és Keszthelynek legnagyobb örömére.

Az intézmény jövőbeni vezetésével kapcsolatos feladatok az alábbiak:

- a könyvtár alapszolgáltatásainak biztosítása
- olvasóvá nevelés, az olvasáskultúra, a helyi kulturális és közösségi élet fejlesztése
- a könyvtár nagy hagyománnyal rendelkező programjainak folytatása, bővítése
- kommunikációs csatornák kiépítése, használata
- a helyi és térségi nevelési, oktatási és kulturális intézményekkel, civil szervezetekkel való együttműködés
- online tartalomszolgáltatás bővítése, hogy a könyvtári épülettől és a nyitvatartási időtől függetlenül biztosítson hozzáférést információkhoz és adatokhoz, valamint a könyvtári szolgáltatások egy részéhez
- a digitális tartalmak igénybevételéhez szükséges kompetenciák erősítése (használó-képzés minden korosztály számára, elősegítve ezzel a polgárok életminőségének javítását, felzárkózását, a foglalkoztatottság és az egyének versenyképességének növelését)
- infrastruktúrafejlesztés (pályázatok segítségével)
- digitalizálás
- szolgáltatási kompetenciák fejlesztése, munkatársak továbbképzése az országos stratégia célkitűzéseivel összhangban
- környezettudatos működés
- környezettudatos nevelés
- Minősített Könyvtári Cím elnyerésére való törekvés
- Európai Uniós és egyéb pályázati tevékenység folytatása

Jövőkép 2015–2020: A folyamatosan fejlesztett könyvtár a tudás forrásaként a társadalmi növekedés, a gazdasági fellendülés és az egyéni érvényesülés nélkülözhetetlen bázisa. A könyvtár közszolgáltatásként, a társadalom valamennyi rétege számára időbeli és térbeli korlátozás nélkül egyenlő esélyű hozzáférést biztosít korszerű gyűjteményéhez és szolgáltatásaihoz. Támogatja az

ismeretszerzést, a kompetenciák fejlesztését, közösségépítő tevékenységükkel növelik a társadalmi kohéziót.

Az elmúlt évekhez hasonlóan törekedni kell a megváltozott gazdasági helyzetből adódó gazdálkodási és racionalizálási elképzelések benyújtására és megvalósítására.